

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

Készítette:	..... <i>Bodáné Barta Szilvia</i> Bodáné Barta Szilvia pénzügyi és számviteli osztályvezető	Dátum: 2025.05.09.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">A dokumentum kódja</td> <td style="width: 50%;">SZ-09</td> </tr> <tr> <td>Változat száma</td> <td style="text-align: center;">11</td> </tr> <tr> <td>File név</td> <td style="text-align: center;">SZ-09</td> </tr> <tr> <td>Oldalak száma</td> <td style="text-align: center;">34</td> </tr> <tr> <td>Mellékletek száma</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> <tr> <td>Hatálybalépés időpontja</td> <td style="text-align: center;">2025.05.20.</td> </tr> </table>	A dokumentum kódja	SZ-09	Változat száma	11	File név	SZ-09	Oldalak száma	34	Mellékletek száma	0	Hatálybalépés időpontja	2025.05.20.
A dokumentum kódja	SZ-09														
Változat száma	11														
File név	SZ-09														
Oldalak száma	34														
Mellékletek száma	0														
Hatálybalépés időpontja	2025.05.20.														
Szakmai és tartalmi szempontból ellenőrizte:	..... <i>Zsarnay István</i> Zsarnay István gazdasági igazgató	Dátum: 2025.05.09.													
Minőségügyi szempontból ellenőrizte:	..... <i>Orosz-Kecskés Mária</i> Orosz-Kecskés Mária minőségirányítási osztályvezető	Dátum: 2025.05.09.													
Jogi szempontból ellenőrizte és jóváhagyta:	..... <i>Dr. Ujvári Györgyi</i> Dr. Ujvári Györgyi jogi osztályvezető	Dátum: 2025.05.09.													
Egyetért:	..... <i>Dr. Bévai Róbert PhD.</i> Dr. Bévai Róbert PhD. mb. főigazgató Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet	Dátum: 2025.05.09.													
	..... <i>Dr. Kökény Zoltán</i> Dr. Kökény Zoltán főigazgató Budapesti Péterfy Sándor utcai Kórház-Rendelőintézet	Dátum: 2025.05.09.													
	..... <i>Bognár Zsolt</i> Bognár Zsolt mb. főigazgató Szakorvosi Rendelőintézet Szigetszentmiklós	Dátum: 2025.05.09.													
	..... <i>Tankó Ágota</i> Tankó Ágota főigazgató Nagykőrösi Rehabilitációs Szakkórház és Rendelőintézet	Dátum: 2025.05.09.													
	..... <i>Dr. Pusztai Dezső</i> Dr. Pusztai Dezső főigazgató Ceglédi Toldy Ferenc Kórház és Rendelőintézet	Dátum: 2025.05.09.													
	..... <i>Dr. Dobosi Zsolt</i> Dr. Dobosi Zsolt főigazgató Budapesti Jahn Ferenc Dél- pesti Kórház és Rendelőintézet	Dátum: 2025.05.09.													

Jóváhagyta:

.....
Dr. Gondos Miklós
Dr. Gondos Miklós
főigazgató

Dátum: 2025.05.20.

Nyilvántartott példány: Munkapéldány: A példány sorszáma:

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A SZABÁLYZAT CÉLJA.....	5
2.	ALKALMAZÁSI TERÜLET	5
3.	AZ ILLETÉKESÉG ÉS FELELŐSSÉG MEGHATÁROZÁSA.....	6
4.	FOGALMAK, DEFINÍCIÓK.....	6
5.	A SZABÁLYZAT LEÍRÁSA.....	7
5.1.	A MÉRLEGBEN SZEREPLŐ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	7
5.2.	AZ ESZKÖZÖK MINŐSÍTÉSE	8
5.2.1.	<i>Felújítás</i>	9
5.2.2.	<i>Karbantartás</i>	9
5.2.3.	<i>Beruházás</i>	9
5.2.4.	<i>Értékcsökkenés</i>	10
5.2.4.1.	<i>Terv szerinti értékcsökkenés</i>	10
5.2.4.2.	<i>Terven felüli értékcsökkenés</i>	11
5.2.5.	<i>Érték helyesbítés</i>	12
5.3.	BEKERÜLÉSI ÉRTÉK (BESZERZÉSI ÉS ELŐÁLLÍTÁSI ÉRTÉK).....	12
5.3.1.	<i>A bekerülési érték (beszerzési ár)</i>	13
5.3.2.	<i>A bekerülési érték (előállítási költség)</i>	14
5.3.3.	<i>Import beszerzés értéke</i>	15
5.4.	SPECIÁLIS ESETEK (TÉRÍTÉSMENTESEN ÁTVETT ESZKÖZÖK ÉS KÉSZLETEK, KÖVETELÉS FEJÉBEN ÁTVETT ESZKÖZÖK).....	15
5.4.1.	<i>Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök</i>	15
5.4.2.	<i>Követelések fejében átvett eszközök</i>	15
5.4.3.	<i>Bekerülési érték újbóli megállapítása</i>	15
5.4.4.	<i>Vagyonkezelésbe vett eszközök</i>	16
5.5.	IMMATERIÁLIS JAVAK ÉRTÉKELÉSE	16
5.5.1.	<i>Az immateriális javak bekerülési értéke</i>	16
5.5.2.	<i>Az immateriális javak mérlegben szereplő értéke</i>	16
5.6.	TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE.....	17
5.6.1.	<i>A tárgyi eszközök bekerülési értéke</i>	17
5.6.2.	<i>A tárgyi eszközök mérlegben szereplő értéke</i>	18
5.7.	A BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK, ÉS A KONCESSZIÓBA, VAGYONKEZELÉSBE ADOTT ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE.....	18
5.8.	KÉSZLETEK ÉRTÉKELÉSE	19
5.8.1.	<i>A vásárolt készletek értékelése</i>	19
5.8.2.	<i>Térítésmentesen átvett készletek, ajándékként kapott készletek</i>	19
5.8.3.	<i>A készletek bekerülési értéke</i>	20
5.8.4.	<i>Az átlagos beszerzési ár</i>	21
5.8.5.	<i>Készletek értékvesztésének elszámolása és annak visszairása</i>	21
5.8.6.	<i>A készletek mérlegértéke</i>	22
5.9.	ÉRTÉKPAPIROK ÉRTÉKELÉSE	22
5.10.	PÉNZESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE.....	22
5.10.1.	<i>A pénzeszközök bekerülési értéke és értékelése</i>	22
5.10.2.	<i>A pénzeszközök értékvesztése</i>	23
5.10.3.	<i>A pénzeszközök mérlegértéke</i>	23
5.11.	KÖVETELÉSEK MÉRLEGBEN KIMUTATOTT ÉRTÉKE	24
5.11.1.	<i>Követelések értékelése</i>	25
5.11.2.	<i>Követelések minősítésének, értékelésének szempontjai</i>	25
5.11.3.	<i>Követelések behajtása</i>	27
5.11.4.	<i>Kisösszegű követelések meghatározásának szabályai</i>	28
5.11.5.	<i>Követelések elismertetésének rendje</i>	28
5.11.6.	<i>Értékvesztés elszámolás év végén az adósok és vevők után</i>	28
5.11.7.	<i>A követelések mérlegértéke</i>	28

5.12.	EGYÉB SAJÁTOS ELSZÁMOLÁSOK ÉRTÉKELÉSE	29
5.13.	AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK ÉRTÉKELÉSE	29
5.14.	SAJÁT TŐKE ÉRTÉKELÉSE.....	30
5.14.1.	<i>Saját tőke részei</i>	30
5.14.2.	<i>A saját tőke értékelése a mérlegben</i>	31
5.15.	KÖTELEZETTSÉGEK ÉRTÉKELÉSE.....	31
5.15.1.	<i>Kötelezettségek bekerülési értéke</i>	31
5.15.2.	<i>A kötelezettségek értékelése</i>	32
5.15.3.	<i>A kötelezettségek mérlegértéke</i>	33
5.16.	KINCSTÁRI SZÁMLAVEZETÉssel KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSOK.....	33
5.17.	PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK ÉRTÉKELÉSE	34
6.	HIVATKOZÁSOK	34
7.	MELLÉKLETEK, ADATLAPOK JEGYZÉKE	34

1. A SZABÁLYZAT CÉLJA

A Dél-pesti Centrumkórház - Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet (továbbiakban: **DPC**) az egészségügyi intézmények irányításának egyes szabályairól szóló 285/2023. (VI. 30.) Korm. rendelet 4. § szerint irányító vármegyei intézmény. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 155. § (11) bekezdése szerinti jogköröket a városi intézmény tekintetében az irányító vármegyei intézmény vezetője gyakorolja. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht) 10. § (4a) és (4b) bekezdése alapján az Országos Kórházi Főigazgatóság, mint irányító - az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 9. § (5) bekezdés a) pontja alapján az OKFŐ/51330-61/2021. iktatószámú, 2021. október 19. napján kelt döntésével 2022. január 1. napjától - a **DPC**-t jelölte ki, a városi intézmények gazdálkodási feladatainak ellátására. A **DPC** és a városi intézmények között, az Áht., valamint az Ávr. előírásait figyelembe véve a munkamegosztás és felelősségvállalás rendjéről szóló munkamegosztási megállapodások jöttek létre (OKFŐ/3162-25/2022 iktatószámmal, illetve 20-24, 153/2022. irányító intézményi szerződésszámokkal) 2021. december 30-án, az Országos Kórház-Főigazgató jóváhagyásával a városi intézmény gazdálkodási feladatainak ellátására. A szabályzat célja, hogy meghatározza **DPC**, és az irányítása alá tartozó alábbi, önálló költségvetési szervként működő

- **Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet,**
- **Budapesti Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet,**
- **Budapesti Péterfy Sándor utcai Kórház-Rendelőintézet,**
- **Szakorvosi Rendelőintézet Szigetszentmiklós,**
- **Nagykőrösi Rehabilitációs Szakkórház és Rendelőintézet, valamint**
- **Ceglédi Toldy Ferenc Kórház és Rendelőintézet**

(továbbiakban: **Irányított Kórházak, DPC és Irányított Kórházak** általánosan a továbbiakban: **Intézmény**)

területén azokat az értékelési elveket, módszereket, amelyekkel az **Intézmény** az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja, ezen folyamatokkal kapcsolatos követelményeket, illetve rögzítse a fentiekkel összefüggő folyamatokat, valamint a kapcsolódó feladatokat, az ezekben való illetékességet, a szükséges dokumentumokat.

Az értékelési szabályzatban kerül szabályozásra:

- a) az eszközök és források bekerülési (beszerzési) értékének meghatározása eszközönként és forrásonként,
- b) a megállapított érték nyilvántartása, az érték alakulásának megfigyelése,
- c) az eszközök és források állományból történő kivezetéskori értékének megállapítási módja,
- d) a mérlegbeli érték meghatározásának módja,
- e) a követelések értékelésének elveit, szempontjait,
- f) követeléstípusonként a kis összegű követelések év végi meghatározásának elveit, dokumentálásának szabályait,
- g) az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések besorolásának elveit, dokumentálásának szabályait.

2. ALKALMAZÁSI TERÜLET

A szabályzatot alkalmazni kell a **DPC és az Irányított Kórházak** mindazon szervezeti egységeiben, és azoknak a személyeknek, ahol, és akik a szabályozott folyamatokban részt vesznek, vagy akikre a szabályzat által rögzített követelmények vonatkoznak.

3. AZ ILLETÉKESÉG ÉS FELELŐSÉG MEGHATÁROZÁSA

A szabályzatban megfogalmazott tevékenységek végrehajtásában az alábbiak illetékesek, illetve felelősek.

- A szabályzat készítéséért: pénzügyi és számviteli osztályvezető.
- A szabályzat alkalmazásáért: főigazgatók, szakigazgatók, szervezeti egység-vezetők pénzügyi és számviteli területen dolgozók, gazdasági igazgató.
- A szabályzat alkalmazásának ellenőrzéséért: szakigazgatók, szervezeti egység-vezetők, pénzügyi és számviteli osztályvezető, pénzügyi-számviteli csoportvezetők, gazdasági igazgató.
- A szabályzat szétosztásáért: minőségirányítási dokumentáció-felelős.

4. FOGALMAK, DEFINÍCIÓK

Értékelés: az eszközök és a források könyvviteli nyilvántartásba vételhez alkalmazott értékének és az éves költségvetési beszámoló mérlegébe kerülő értékének meghatározása. Az értékelés általános megfogalmazásban a vagyontárgyak értékének kiszámítására, meghatározására irányuló tevékenység. Az értékeléssel kapcsolatban használt fogalmak:

- **bekerülési érték:** az az érték, amekkora összeggel a vagyontárgyak nyilvántartásba kerülnek.
Az egyes mérlegtételek értékelésének egyik legfontosabb kiindulópontja az eszközök bekerülési (beszerzési és előállítási) értékének meghatározása, melyet elsődlegesen az **Intézmény** esetében a 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről (továbbiakban: Áhsz.) Áhsz. szabályoz és ahol az egyezés megengedett a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.), ott ezeket az előírásokat kell figyelembe venni.
- **piaci érték:** azon érték, amelyet egy adott időpontban, egy adott eszközre vonatkozóan a piac elismer (elfogadhatóan közelítő érték), azaz a Szt. meghatározása alapján:
  - a tőzsdén jegyzett árfolyam, ha a pénzügyi instrumentum a tőzsdén forgalmazott és van tőzsdén jegyzett ára, árfolyama,
  - a két fél szabad megállapodása szerinti ár, ha a pénzügyi instrumentumnak nincs tőzsdén jegyzett ára, árfolyama, de tőzsdén kívüli piacon kialakult, a piaci ár tendenciáját megfelelően tükröző árajánlatokkal, illetve az üzleti év során történt értékesítés adataival rendelkezik, amely a piaci értékítéletet az értékelés időpontjában megfelelően jellemzi,
  - az előzőek hiányában a pénzügyi instrumentum összetevőinek, vagy hasonló pénzügyi instrumentumoknak a piaci ára alapján meghatározott érték (számított piaci érték).

Az **Intézmény** a piaci értékelést nem alkalmazza!

- **könyv szerinti érték:** az az érték, amekkora összeggel a vagyontárgy és a forrás a nyilvántartásban szerepel.
A költségvetési beszámolóban szereplő könyvviteli mérleg egyes tételeinek értékelési szabályai között a Szt. és az Áhsz. olyan általánosan alkalmazandó alapelveket rögzít, amelyek áthatják az értékelés minden egyes részletszabályát, mind az eszközök bekerülési értékének meghatározása esetén, mind azok folyamatos, üzleti év közbeni értékelésénél, mind a mérlegben megjelenő eszköz vagy forrás értékének megállapításánál. Az

Intézménynél is érvényesülő számviteli alapelveket az **SZ-61 Számviteli politika** tartalmazza.

Minősítés: döntés az adott eszközök, befektetett eszközök, illetve forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról.

Vételár, eladási ár: a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, áfát nem tartalmazó ellenérték, hitelviszonyt megtestesítő kamatozó értékpapír esetén ide nem értve az Szt. 50. §. (3) bekezdése szerinti vételárban lévő felhalmozott kamatot.

5. A SZABÁLYZAT LEÍRÁSA

A számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. törvény, valamint a törvény felhatalmazása alapján az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet 20.§ alapján a mérlegtételeket: eszközöket és forrásokat leltározással ellenőrizni és egyedileg értékelni kell, a kötelező előírások mellett azokat a feladatokat, eljárási módszereket, előírásokat tartalmazza az **SZ-09 Eszközök és források értékelési szabályzata**, amely szervezetünk döntése alapján alapul.

A költségvetési évről december 31-i fordulónappal készített könyvviteli mérlegben kimutatott eszközöket és forrásokat minden évben leltározni kell. A leltározás végrehajtását leltárral kell alátámasztani, az **SZ-24 Leltározási szabályzat**ban meghatározottak alapján.

5.1. A MÉRLEGBEN SZEREPLŐ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A befektetett eszközök, forgóeszközök értékelésénél alapelveként kezeljük a beszerzési, előállítási költségen történő számbavételt, csökkentve az **SZ-61 Számviteli politika szabályzat**ában meghatározott értékcsökkenés, illetve értékvesztés összegével.

A mérlegtételek értékelésének általános szabályaira a Szt. 46. §-át kell alkalmazni.

Az eszközök és források értékelésénél a **vállalkozás folytatásának elv**éből kell kiindulni – ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn – valamint az egyedi értékelés (sajátosan alkalmazható az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések esetében), a valóság és az óvatosság elvét kell alapul venni.

Az eszközöket és kötelezettségeket leltározással, egyeztetéssel ellenőrizni és egyedenként értékelni kell, kivéve, ha az **SZ-61 Számviteli politika szabályzat**ban rögzített esetekben a csoportos értékelés is megengedhető.

Az egyes eszközök értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés napjáig bekövetkezett és ismertté vált.

A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára a Szt. 47. § (9) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a 100 ezer forintot.

Az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és – a törvényben szabályozott esetek kivételével – egyedenként értékelni kell. A különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel (az elsőként bevételezett eszköz lesz elsőként kiadva, illetve az elsőként megvásárolt vagy előállított eszköz kerül először felhasználásra) történő értékelés is alkalmazható.

Az **Intézmény** alkalmazhatja az eszközei nyilvántartásánál a csoportos nyilvántartást. Az egyidejűleg beszerzett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett tárgyi eszközöket, értékpapírokat, készleteket csoportosan is nyilván lehet tartani. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be.

A mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. Tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbözet tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

Az előző évi mérlegkészítésnél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatóak meg, ha a változást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek és emiatt a változások állandónak, tartósnak minősülnek. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

A nemzeti vagyona tartozó befektetett eszközöket, a nemzeti vagyona tartozó forgóeszközöket bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékcsökkenéssel, valamint az esetleges értékvesztés összegével. Azokat ennél az értéknél magasabb értéken nem szabad a mérlegbe felvenni. Az értékhelyesbítést külön kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben.

Az eszközöket rendeltetésük, használatuk alapján kell a nemzeti vagyona tartozó befektetett eszközök vagy forgóeszközök közé sorolni. Ha az eszközök használata, rendeltetése megváltozik, azok besorolását módosítani kell.

A külföldi pénzürtékre szóló követelések, kötelezettségek bekerülési értéke megegyezik a költségvetési számvitelben nyilvántartott követelés, végleges kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség összegével, ennek forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. A külföldi pénzürtékre szóló valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a követelések és kötelezettségek – a követelés jellegű sajátos elszámolások és a kötelezettség jellegű sajátos elszámolások kivételével egyezően a költségvetési számvitelben meghatározott értékkel –, az egyéb sajátos elszámolások, valamint az időbeli elhatárolások mérlegben szereplő értékét a mérleg fordulónapjára vonatkozó, a MNB által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell meghatározni.

A források (vagy más néven passzívák) az **Intézmény** eszközeinek (vagyonának) az eredetét, származását mutatják be, jogszabályban meghatározott rendben. A forrásoknak két fő csoportját különböztetjük meg, a saját forrásokat (saját tőke és eredmény), valamint az idegen forrásokat (kötelezettségek). A saját tőkét, az eredményeket, a kötelezettségeket a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni, a külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek kivételével.

5.2. AZ ESZKÖZÖK MINŐSÍTÉSE

A Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.

A törvény alkalmazásában:

5.2.1. *Felújítás*

Az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló, időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak.

Felújítás a korszerűsítés is, ha korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor a folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei előregedtek), amely a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a költségek nagyságától.

5.2.2. *Karbantartás*

A használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

A tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka ellenértékét nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni.

Az eszközök minősítését, besorolási feladatát főszabályként a beszerzést bonyolító szervezeti egység látja el.

Az eszközök besorolásánál az alábbiakat kell figyelembe venni:

Tartozék: olyan önmagában nem üzemelő eszköz, amelyet a tárgyi eszköz előállítása során nem építettek be, de az üzemeltetés biztonsága szempontjából szükséges annak üzemeltetéséhez.

A tárgyi eszközzel együtt beszerzett tartozékok értékét a tárgyi eszköz értékében kell aktiválni. Az utólag kiegészítésként beszerzett tartozék beruházásnak minősül és növeli a tárgyi eszköz értékét.

Alkatrész: a vagyontárgy részét képező az előállítás során beépített olyan termék, amely nélkül a tárgyi eszköz rendeltetésszerűen nem használható.

A tartalékként későbbi javításhoz beszerzett és raktárra vett alkatrészeket anyagként kell nyilvántartani.

5.2.3. *Beruházás*

Beruházásnak minősül

- a) a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítása,
- b) a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése a rendeltetésszerű használatba vétele érdekében,
- c) az idegen vállalkozó által előállított tárgyi eszközöknél az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység (szállítás, vámkezelés,

- közvetítés, alapozás, üzembe helyezés, továbbá mindaz a tevékenység, amely a tárgyi eszköz beszerzéséhez hozzákapcsolható, ideértve a tervezést, az előkészítést, a lebonyolítást, a hitel-igénybevételt, a biztosítást is),
- c) a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is,
- d) az előbbieken felsorolt, e tevékenységhez hozzákapcsolható egyéb tevékenységekkel együtt.

5.2.4. Értékcsökkenés

5.2.4.1. Terv szerinti értékcsökkenés

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenésre a (2)–(4) bekezdésben foglalt eltérésekkel a Szt. 52. § (1), (2) és (5)–(7) bekezdéseit kell alkalmazni.

Az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét (beszerzési, illetve előállítási) azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása).

Az évenként elszámolandó értékcsökkenésnek a bekerülési értékhez (bruttó értékhez) – maradványérték megállapítása esetén a maradványértékkel csökkentett bekerülési értékhez (bruttó értékhez) – vagy a nettó értékhez (a terv szerint elszámolt értékcsökkenéssel csökkentett bruttó értékhez) viszonyított arányát, vagy a bekerülési értéknek a teljesítménnyel arányos összegét, illetve az értékcsökkenés évenkénti abszolút összegét az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, az adott tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével kell megtervezni, és azokat a nyilvántartásokon történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell alkalmazni. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos vállalkozási tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálni kell.

Az **Intézmény**nek nem lehet maradványértéket meghatározni a 25 millió Ft bekerülési érték alatti gépek, berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenésének megállapításánál. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy maradványértéket kell megállapítani az újonnan állományba vett ingatlannál (értékhatártól függetlenül), és a 25 millió Ft bekerülési érték feletti gépeknél, mértéke:

Műszaki és egyéb gép, berendezés	10%
Számítástechnikai eszköz, berendezés	1%
Jármű	10%
Ingatlan	50%

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetészerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

A kisértékű immateriális javak bekerülési értékét a beszerzést, a kisértékű tárgyi eszközök bekerülési értékét az üzembe helyezést, használatba vételt követően, legkésőbb a negyedévi záráskor kell terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolni.

Az értékcsökkenési kulcsok az **Intézmény** esetében a következők:

Eszköz megnevezése	Leírási kulcs (%)
Vagyoni értékű jogok	16
Szellemi termékek	33
Épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2
Építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3
Gépek, berendezések és felszerelések, kiv.: számítástechnikai és ügyvitel-technikai eszközök	14,5
Számítástechnikai és ügyvitel-technikai eszközök	33
Járművek	20

Az értékcsökkenést az immateriális javak, a tárgyi eszközök és üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba adott eszközök után havonta, a fenti leírási kulcsok alapján, a tényleges használatnak megfelelően időarányosan kell elszámolni.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, a már teljesen leírt, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél és az üzembe nem helyezett beruházásnál.

5.2.4.2. Terven felüli értékcsökkenés

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után terven felüli értékcsökkenést a Szt. 53. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti esetekben kell elszámolni. A terven felüli értékcsökkenésére a Szt. 53. §-át kell alkalmazni azzal, hogy azok kiegészítő mellékletben történő indoklására vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók. Terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközknél elszámolni akkor, ha

- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;
- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

Az **Intézmény** év végi értékelés alapján nem számolhat el terven felüli értékcsökkenést, így emiatt év végén nem kell értékelnie azokat az eszközeiket, melyeknél terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolnia.

Nem számolható el terven felüli értékcsökkenés a már teljesen leírt, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél.

Terven felüli értékcsökkenés visszaírása

A korábbi költségvetési években elszámolt terven felüli értékcsökkenés összege bizonyos feltételek megléte esetén visszaírható. Az eszközök terven felüli értékcsökkenésének visszaírására a Szt. 57. § (2) bekezdését és 58. § (2) és (3) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy egyéb bevételek alatt az egyéb eredményszemléletű bevételeket kell érteni, és jelentősnek akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább 100.000 forinttal meghaladja a könyv szerinti értéket. A visszaírás összege nem lehet több, mint a korábban terven felüli értékcsökkenésként elszámolt összeg.

Ha a terven felüli értékcsökkenés leírásai miatt az eszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök eredeti bekerülési értékénél és az alacsonyabb értéken való értékelés (immateriális javaknál, tárgyi eszközknél a terven felüli értékcsökkenés) okai már nem, illetve

csak részben állnak fenn, a leírásokat meg kell szüntetni (immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a már elszámolt terven felüli értékcsökkenés összegének csökkentésével), – a megbízható és valós összkép érdekében – az eszközt piaci értékére, legfeljebb a nyilvántartásba vételkor megállapított bekerülési értékére, immateriális jószágnál, tárgyi eszközöknél a leírási kulcsok alapján számított terv szerinti értékcsökkenés figyelembe vételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként vissza kell értékelní (visszaírás). A terven felüli értékcsökkenés visszaírását az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani.

Amennyiben az egyedi eszköz mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen meghaladja a könyv szerinti értékét, immateriális jószágnál, tárgyi eszközöknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékét, akkor a különbözet összegével csökkenteni kell az elszámolt terven felüli értékcsökkenés, az elszámolt értékvesztés összegét és az egyéb bevételekkel szemben növelni kell az adott eszköz könyv szerinti értékét. A különbözettel a könyv szerinti értéket az adott eszköz nyilvántartásba vételekor számításba vett értékig – a bekerülési érték összegéig, immateriális jószágnál, tárgyi eszközöknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékig – kell növelni (visszaírás összege).

5.2.5. *Értékhelyesbítés*

A költségvetési szervezeteknek, ha az eszközeik esetében a piaci értékelés szabályait választják, akkor alkalmazniuk kell az értékhelyesbítésre vonatkozó szabályokat. Ennél a választásnál figyelemmel kell lenni arra a szabályra, hogy az immateriális javak és tárgyi eszközök esetében év végén nincs lehetőség terven felüli értékcsökkenés elszámolására év végi értékelés alapján. Így a piaci értékelést csak nagyon korlátozottan (gazdasági társaságokban való részesedés, értékpapírok, képzőművészeti alkotások) lehet alkalmazni.

A költségvetési szervezeteknek ezekben az esetekben – értelemszerűen – a Szt. 57. § (3) bekezdésében és 58. § (1), (5)–(9) bekezdéseiben foglaltakat kell alkalmazniuk.

Az Intézmény nem alkalmazza a piaci értékelés szabályait, vagyis értékhelyesbítést sem számol el.

5.3. BEKERÜLÉSI ÉRTÉK (BESZERZÉSI ÉS ELŐÁLLÍTÁSI ÉRTÉK)

Az eszközök bekerülési értékének meghatározásánál alapelveként az Szt.-ben és az Áhsz.-ben foglalt előírásokat kell alkalmazni.

A bekerülési érték a végleges kötelezettségvállalásként nyilvántartott érték, kivéve, amikor az eszköz használatba vételekor még nem áll rendelkezésre minden dokumentum, ekkor az Szt. 47. § (9) bekezdést kell alkalmazni: a bekerülési értéket sajátosan (szerződés, piaci információk, jogszabályi előírás) kell megállapítani. A becsült érték megállapítása a beszerzést bonyolító szervezeti egység feladata.

Végleges kötelezettségvállalás:

- a teljesítésigazolással ellátott számlázott termékértékesítésért,
- vagy szolgáltatásnyújtásért fizetendő ellenérték.

A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára az Szt. 47. § (9) bekezdést kell alkalmazni, azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a százezer forintot.

Intézményünk nem alkalmazza a piaci értékelés szabályait, így nem számol el értékhelyesbítést sem az immateriális javaknál, sem a tárgyi eszközöknél. Az Áhsz. 18. § és 19. § alapján a részesedésekre, készletekre, követelésekre, a nem Kincstárnál vezetett fizetési számlákra értékvesztést kell elszámolni.

Az Szt. 47. § (1) bekezdése alapján az eszköz bekerülési (beszerzési előállítási) értéke az eszközök megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközökhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

5.3.1. A bekerülési érték (beszerzési ár)

az engedményekkel csökkentett, a felárral növelt, általános forgalmi adót nem tartalmazó vételár, továbbá:

- a szállítási és rakodási,
- alapozási,
- szerelési,
- üzembe helyezési,
- beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségeket, továbbá
- a bizományi díjat,
- a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót),
- a vámköltségeket (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat)

foglalja magában.

Az eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke

- vásárolt tárgyi eszköz esetében: a (engedménnyel csökkentett) vételár,
- idegen vállalkozó által előállított tárgyi eszköz esetében: az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközökhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

A bekerülési értéknek nem lehet része:

- vásárolt tárgyi eszköz esetén: a vételáron kívül semmilyen más tétel az adott eszköz bekerülési értékébe nem számítható be.
- idegen vállalkozó által előállított tárgyi eszköz esetén: különböző díjak, vámok, illetékek, közbeszerzési díj, bankgarancia, üzembe helyezésig biztosítási díj, kamat, általános menedzsment feladatok költségei, tájékoztatás és nyilvánosság költsége, használatba vételi és/vagy üzemeltetési engedélyek, stb. költsége.

A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára a Szt. 47. § (9) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a 100.000 forintot.

A beszerzési ár részét képezi továbbá

- az eszközök beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó - üzembe helyezésig felmerült - biztosítási díj
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei

a tényleges összegben.

A beszerzési ár részét képezi az előzőekben felsoroltakon túlmenően - az eszközök beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- fizetett illetékek (importbeszerzés utáni statisztikai illeték, vagyonszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke,
- a vámárut terhelő vámköltségen kívüli vámteher,
- a jogszabályon alapuló hatósági, igazgatási, szolgáltatási díjak, (közbeszerzési díj)
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díjak (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj).

A beszerzési ár részét képező, az előzőekben felsorolt tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor kell számításba venni, végleges kötelezettségvállalásnak megfelelő összegben.

A bekerülési értéknek nem része a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó, továbbá az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada sem.

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, amennyiben az épületet, az építményt rendeltetésszerűen nem veszik használatba (az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható), akkor az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig, az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési (beszerzési) értékeként kell figyelembe venni.

Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési) értékének minősül.

A beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét.

5.3.2. A bekerülési érték (előállítási költség)

A saját előállítású eszköz, illetve elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek, amelyek:

- a) az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során, illetve a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése közvetlenül felmerültek,
- b) az előállítással, illetve a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- c) az eszközre (termékre) illetve szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatóak. (együttesen: **közvetlen önköltség**)

Az előállítási költségek között kell elszámolni (és így a bekerülési/előállítási érték részét képezi) az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét, továbbá a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

Az eszköz előállítása során felmerült költségként kell figyelembe venni:

- a közvetlen anyagköltséget;
- a közvetlen személyi juttatási költséget;
- a közvetlen személyi juttatási költségek járulékait, szociális hozzájárulási adót;
- az egyéb közvetlen költséget (szállítási és rakodási költség, közvetlen gépköltség).

Az előállítási költségek közé tartoznak azok az adott eszközzel közvetlen kapcsolatba hozható, az előállításához kapcsolódó **általános költségek** (pl.: gépköltség, kamatköltség, egyéb kiegészítő részlegek általános költségei) arányos összegei is, amelyek az adott termékre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

5.3.3. *Import beszerzés értéke*

Ha az importbeszerzés **ellenértékének kiegyenlítése** számla alapján **forintban történik**, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó - forintérték az importtermék, anyag, áru, illetve importszolgáltatás értéke. Amennyiben a számla kiegyenlítése devizában történik, úgy a számla szerinti levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó devizaösszegnek a beszerzéskor, a szolgáltatás igénybevételekor érvényes MNB középárfolyam szerint átszámított forintérték lesz a beszerzés értéke.

5.4. SPECIÁLIS ESETEK (TÉRÍTÉSMENTESEN ÁTVETT ESZKÖZÖK ÉS KÉSZLETEK, KÖVETELÉS FEJÉBEN ÁTVETT ESZKÖZÖK)

5.4.1. *Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök*

A térítés nélkül (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet-) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke.

A forgalmi piaci érték meghatározása:

- Új eszköznél az azonos, vagy hasonló rendeltetésű, használati értékű, minőségű és árfekvésű eszköz katalógusokban, árlistákban szereplő, illetve bolti ára. Amennyiben jelentős eltérés tapasztalható az egyes forgalmazók által alkalmazott árak között, ezek átlagát kell forgalmi értéknek tekinteni.
- Használt eszköznél a használtcikk kereskedők által alkalmazott eladási ár, ennek hiányában a becsült érték.
- A forgalmi, piaci értéket adatok, információk alapján dokumentálni kell. A forgalmi, piaci érték meghatározásáért és a dokumentumok elkészítéséért az eszközök tekintetében az adott osztály vezetője a felelős.

5.4.2. *Követelések fejében átvett eszközök*

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke. A követelések fejében átvett eszközöket, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, akkor a kiváltott követelések összegével azonos összegben kell nyilvántartásba venni és értékelni.

5.4.3. *Bekerülési érték újbóli megállapítása*

Törvény vagy kormányrendelet előírhatja az immateriális javak, tárgyi eszközök és a koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök meghatározott köre bekerülési értékének újbóli megállapítását. Ebben az esetben az eszköz korábbi bruttó értékét és a megállapított új bekerülési értékét a nemzeti vagyon változásaival szemben kell elszámolni és az eszköz korábban elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenését a felhalmozott eredménnyel szemben ki kell vezetni. Ha ugyanezen törvény vagy kormányrendelet előírja vagy lehetővé teszi az új bekerülési értékre terv szerinti értékcsökkenés kimutatását, azt a felhalmozott eredménnyel szemben kell a könyvekbe felvenni.

5.4.4. *Vagyonkezelésbe vett eszközök*

A vagyonkezelésbe vett eszközök bekerülési értéke az átadónál kimutatott bruttó érték. Az átvételt követően a vagyonkezelésbe adónál, korábbi tulajdonosi joggyakorló szervezetnél az átadásig elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést a vagyonkezelésbe vevőnek, új tulajdonosi joggyakorló szervezetnek nyilvántartásba kell vennie.

5.4.5. *Idegen tulajdonú készletek, tárgyi eszközök*

Az idegen tulajdonú készleteket, eszközöket a könyvviteli mérlegben a saját készletek, eszközök között szerepeltetni nem lehet. Nyilvántartásuk a nullás számlaosztályban a tulajdonos által közölt bruttó értéken történik. Ezen készletek, eszközök nem értékesíthetők, nem selejtezhetők, értékcsökkenési leírás utánuk nem számolható el. Feleslegessé vagy selejtté válásuk esetén vissza kell adni őket a tulajdonosnak.

EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközként olyan eszközt lehet kimutatni, amelynek az a rendeltetése, hogy a tevékenységet tartósan, legalább egy éven túl szolgálja. A mérlegben a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök között kell kimutatni az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket, a befektetett pénzügyi eszközöket és a koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközöket.

5.5. IMMATERIÁLIS JAVAK ÉRTÉKELÉSE

A mérlegben az immateriális javakon belül kell kimutatni a Szt. 25. § (6), (7) és (10) bekezdésében foglaltakkal megegyező tartalommal a vagyoni értékű jogokat és a szellemi termékeket, továbbá az immateriális javak érték helyesbítését.

5.5.1. *Az immateriális javak bekerülési értéke*

Az immateriális javak bekerülési értéke (beszerzési illetve előállítási költsége) - az 5.3. pontban leírtakra figyelemmel - a következőkből tevődik össze:

Az **immateriális javak** bekerülési értéke az egységes rovatrend K61 Immateriális javak beszerzése, létesítése rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára. A saját előállítású immateriális javak bekerülési értéke a Szt. 51. §-a alapján megállapított közvetlen önköltség.

A költségvetési év végéig használatba nem vett kisértékű szellemi terméket aktiválni kell és a mérlegben kell kimutatni.

5.5.2. *Az immateriális javak mérlegben szereplő értéke*

Az immateriális javakat a mérlegben nettó értéken - a beszerzési, az előállítási költségek, valamint a szervezetünk számviteli politikája alapján megállapított értékcsökkenés különbözeteként - kell szerepeltetni:

$$\begin{aligned} & \text{Bekerülési érték} \\ & \quad - \text{Terv szerinti értékcsökkenés} \\ & \quad - \text{Terven felüli értékcsökkenés} \\ & \quad + \text{Terven felüli értékcsökkenés visszairása} \\ & \quad = \text{Nettó érték (Mérlegérték)} \\ & + \text{Érték helyesbítés (külön mérlegsoron kell kimutatni az eszközök érték helyesbítésének} \\ & \quad \text{forrásával azonos összegben, az Intézmény esetében nem releváns)} \end{aligned}$$

5.6. TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

5.6.1. A tárgyi eszközök bekerülési értéke

A mérlegben a **tárgyi eszközökön** belül kell kimutatni a Szt.-ben foglaltakkal megegyező tartalommal az ingatlanokat és a kapcsolódó vagyoni értékű jogokat, a gépeket, berendezéseket, felszereléseket, járműveket, a tenyészállatokat (**Intézmény** esetében ez utóbbi nem értelmezhető). A mérlegben a gépek, berendezések, felszerelések, járművek között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett, a tevékenységet szolgáló – így különösen egészségügyi, oktatási, híradás-technikai, környezetvédelmi, kutatási célú számítás- és ügyvitel-technikai – eszközöket, a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett forgalmi rendszámmal ellátott közúti járműveket, a vízi és légi személy- és áruszállító eszközöket, és ezen eszközökön végzett és aktivált beruházásokat, felújításokat.

A használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével összefüggésben **idegen vállalkozó által végzett munkák bekerülési értéke** a bővített, megváltozott rendeltetésű, átalakított, megnövelt élettartamú, teljesítőképességű eszköz üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K62 Ingatlanok beszerzése, létesítése, K63 Informatikai eszközök beszerzése, létesítése, K64 Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként nyilvántartott vételára.

Az ingatlanok, gépek, berendezések, felszerelések, járművek értékét növeli az azokhoz kapcsolódóan a pénzügyi számvitelben elszámolt befejezett felújítás értéke. A már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközökön **idegen vállalkozó által végzett felújítási munkák** [Szt. 3. § (4) bekezdés 8. pont] esetén a felújítás bekerülési értéke az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítása érdekében a felújítás befejezéséig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K71. Ingatlanok felújítása, K72. Informatikai eszközök felújítása, K73. Egyéb tárgyi eszközök felújítása rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként nyilvántartott vételára.

A jelen szabályzat 5.3. pontban leírtakon túl:

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetészerű használatához szükséges tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési árban érvényesített értéke is a beszerzési ár része.

A tárgyi eszköznél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni

- a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá
- az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka.

Vásárolt, rendeltetészerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök bekerülési értéke az egységes rovatrend K62. Ingatlanok beszerzése, létesítése, K63. Informatikai eszközök beszerzése, létesítése vagy K64. Egyéb tárgyi eszközök beszerzése,

létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggént nyilvántartott vételára, kisajátítás útján szerzett ingatlan esetén a kártalanítás összege is.

A mérlegben a **beruházások** között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök bekerülési értékét, továbbá a már használatba vett, valamint a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével összefüggő munkák – még nem aktivált – bekerülési értékét. A mérlegben a **felújítások** között kell kimutatni a mérlegben szereplő és a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközökön végzett, a Szt. 3. § (4) bekezdés 8. pontja szerinti felújítások bekerülési értékét. A saját előállítású rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök, továbbá a már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével, felújításával összefüggő saját tevékenységben végzett munkák esetén a beruházás, felújítás bekerülési értéke a Szt. 51. §-a alapján megállapított közvetlen önköltség. Az idegen vállalkozó által előállított, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök esetén a beruházás bekerülési értéke az eszköz létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezéssig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend Áhsz. 16. §. (3) bekezdés szerinti rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggént nyilvántartott együttes vételára.

A költségvetési számvitelben a bekerülési érték része az előzetesen felszámított áfa (K67), míg a pénzügyi számvitelben nem része a bekerülési érték az előzetesen felszámított áfa.

A tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka költségeinek értékét nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értékében figyelembe venni.

A költségvetési év végéig használatba nem vett (raktáron lévő) kisértékű tárgyi eszközt a mérlegben a beruházások között kell kimutatni.

5.6.2. *A tárgyi eszközök mérlegben szereplő értéke*

A tárgyi eszközöket a mérlegben nettó értéken - a beszerzési, az előállítási költségek, valamint az **Intézmény SZ-61 Számviteli politika szabályzata** alapján megállapított értékcsökkenés különbözeteként - kell szerepeltetni:

$$\begin{aligned}
 & \text{Bekerülési érték} \\
 & \quad - \text{Terv szerinti értékcsökkenés} \\
 & \quad - \text{Terven felüli értékcsökkenés} \\
 & + \text{Terven felüli értékcsökkenés visszairása} \\
 & = \text{Nettó érték (Mérlegérték)} \\
 & + \text{Értékhelyesbítés (külön mérlegsoron kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének} \\
 & \quad \text{forrásával azonos összegben, az Intézmény esetében nem releváns)}
 \end{aligned}$$

5.7. A BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK, ÉS A KONCESSZIÓBA, VAGYONKEZELÉSBE ADOTT ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

A befektetett pénzügyi eszközökön belül kell kimutatni a tartós részesedéseket, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat és a befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítését.

Intézményünk, mint központi költségvetési szerv nem rendelkezhet tartós részesedéssel, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírral.

Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközként kell kimutatni a tulajdonosnak - állami vagyon esetén a törvényben kijelölt tulajdonosi joggyakorló szervezetnek - azokat a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközöket és azok értékhelyesbítését, melyek üzemeltetését államháztartáson kívüli szervezetnek, személynek koncessziós szerződéssel átadta, vagy amelyekre államháztartáson kívüli szervezettel, személlyel vagyonkezelői szerződést kötött. Intézményünknel nincs koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszköz.

5.8. KÉSZLETEK ÉRTÉKELÉSE

5.8.1. A vásárolt készletek értékelése

A bekerülési érték (beszerzési ár) fogalmát jelen szabályzat 5.3. pontja rögzíti részletesen.

A vásárolt készletek bekerülési értéke az egységes rovatrend K311 Szakmai anyagok beszerzése, vagy K312 Üzemeltetési anyagok beszerzése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár.

A beszerzési áron való értékeléshez az **Intézmény** az átlagos (súlyozott) eljárást alkalmazza, kivéve a gyógyszereknél és laboratóriumi anyagoknál, ahol az értékelés FIFO módszer alapján történik.

Az értékelést a múltbeli adatok alapján kell elvégezni és az eszközök értékét a beszerzési, előállítási értéknél magasabbra emelni nem lehet.

Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken, ha pedig a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni, a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.

A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét – az előzőekben foglaltakon túlmenően – csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségesse vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését – a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával – ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

5.8.2. Térítésmentesen átvett készletek, ajándékként kapott készletek

A térítésmentesen átvett, ajándékként kapott készletek lehetnek:

- Orvosi minta gyógyszerek, melyre a 3/2009. (II.25.) EüM. rendelet vonatkozik, melyeket a készlet analitikában piaci értéken kell nyilvántartani.
- Ajándék, adomány, amely adománylevéllel érkezik az **Intézmény**be, melyet a készlet analitikában piaci értéken vagy a közölt bruttó értéken kell nyilvántartani.
- Irányítószerv által az **Intézmény**nek átadott egyszerhasználatos anyagok, egyéb eszközök, melyeket az Irányítószerv által megadott értéken kell nyilvántartásba venni.

- Rabattot, vagy engedményt az átadó által közölt értéken kell nyilvántartani.

5.8.3. A készletek bekerülési értéke

A vásárolt készletek (anyagok) bekerülési értéke az egységes rovatrend K311. Szakmai anyagok beszerzése, K312. Üzemeltetési anyagok beszerzése, – a reprezentációs készletek, üzleti ajándékok beszerzésével kapcsolatosan – a K123. Egyéb külső személyi juttatások rovatokhoz, a vásárolt áruk bekerülési értéke a K313. Árubeszerzés rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár. A befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek bekerülési értéke a Szt. 62. § (2) bekezdése szerint számított előállítási érték.

Vásárolt készleteknél (anyag, áru) bekerülési érték a Szt. 47–50. §-ok szerinti tételek, vagy a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott bekerülési érték; saját termelésű készleteknél (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) előállítási érték az 51. § szerinti közvetlen önköltség, vagy az átlagos (súlyozott) közvetlen önköltség, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott közvetlen önköltség. A közvetlen önköltség utókalkulációval meghatározott vagy norma szerinti közvetlen önköltség lehet. A befejezetlen termelés norma szerinti közvetlen önköltsége a félkész termék, a késztermék norma szerinti közvetlen önköltségéből a teljesítési fok alapján arányosítással is meghatározható.

Irányítószerv által **Intézménynek** átadott egyszerhasználatos anyagokat, egyéb eszközöket az átadás napjára vonatkozó elektronikusan érkező Árjegyzék szerinti értéken kell nyilvántartásba venni.

Az **Intézmény** mérlegelt átlagáron tartja nyilván a készleteit.

A készletek bekerülési értékének lehetséges alkotóelemei:

a) A vásárolt készletek beszerzési árába tartozó tételek:

- vételár,
- felár,
- engedmény (-),
- szállítási, rakodási költségek,
- bizományi díjak,
- adók,
- vámköltségek.

b) A beszerzési érték részét képezi még a készlet beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- fizetett (fizetendő) illetékek (statisztikai, ajándékozási stb.),
- vámköltségen felüli vámterhek,
- jogszabályon alapuló és egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási, eljárási díjak (pl. szakértői díjak).

Amennyiben a raktárba történő beszállítás megtörtént, de számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes adóhatóság nem állapította meg és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket módosítani kell.

A tértítés nélkül átvett készlet, az ajándékként, hagyatékként kapott, a többletként fellelt készletek esetében beszerzési ár a terméknek az állományba vétel időpontjában érvényes piaci értéke. A piaci érték meghatározása árjegyzék alapján történik átlagár alkalmazásával.

A mérlegben az anyagok között kell kimutatni a tevékenységet legfeljebb egy évig szolgáló, de még használatba nem vett vásárolt, csere útján kapott, tértítés nélkül átvett és a gazdasági

társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében a jegyzett tőke leszállításakor átvett anyagi eszközöket.

A mennyiségben és értékben vezetett analitikus nyilvántartásban az általános forgalmi adót minden esetben figyelmen kívül kell hagyni.

Csoportos nyilvántartás lehetősége

A készleteket, illetve a kisértékű tárgyi eszközöket az analitikus nyilvántartásokban féleségenként egyedileg kell nyilvántartani és értékelni.

Az egyidejűleg beszerzett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett kisértékű tárgyi eszközöket csoportosan is nyilván lehet tartani. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be. Csoportos nyilvántartás csak azoknál a készletfajtáknál, kisértékű tárgyi eszközfajtáknál alkalmazható, ahol az adott csoport tárolása során szükségeszerű keveredés fordulhat elő. A csoportos nyilvántartás feltételei:

- a) a készletek, kisértékű tárgyi eszközök azonos felhasználási célt szolgáljanak,
- b) a készletek, kisértékű tárgyi eszközök egymással helyettesíthetők legyenek,
- c) a készletek beszerzési egységárai csak kis mértékben térjenek el.

Az Intézmény a saját termelésű készletét előállítási költségen tartja nyilván.

Az **Intézmény** saját termelésű készleteinek előállítási költségeit az **SZ-17 Önköltség-számítási szabályzat** tartalmazza.

5.8.4. Az átlagos beszerzési ár

Az átlagos beszerzési árat minden beszerzés után újra és újra ki kell számítani (az utolsó beszerzés utáni készlet értékének és mennyiségének hányadosaként), és az aktuális készletcsökkenések értékét ennek alapján kell évközben meghatározni.

5.8.5. Készletek értékvesztésének elszámolása és annak visszairása

Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken kell szerepeltetni.

Ha a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni.

A Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést kell elszámolni. Az értékvesztés elszámolására a Szt. 54–56. §-át kell alkalmazni. A nemzeti vagyongba tartozó forgóeszközök között kimutatott készletek értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a 100.000 forintot. A készlet értékét, a különbözet értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.

A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét csökkentett értékben kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet

- a) a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg,
- b) megrongálódott,
- c) felhasználása, értékesítése kétségessé vált,

d) feleslegessé vált.

A készlet értékének csökkentését – a különbözet értékvesztéskénti elszámolásával – ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Az értékvesztés összege a – fajlagosan kisértékű – készleteknél az Intézmény által kialakított készletcsoportok könyv szerinti értékének arányában is meghatározható.

Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a bekerülési értéket.

A készleteket az általános szabályoknak megfelelően egyedileg értékeljük, melynek alátámasztása tételes leltárral történik. A leltározás módját, szabályait a **SZ-24 Leltározási szabályzat** rögzíti.

Az egyedi értékelés alól kivételt képeznek az úgy nevezett fajlagosan kisértékű készletek, melyek csoportértékét az **Intézmény** 50 e Ft értékben határozta meg.

A vásárolt készleteknél a felesleges raktári készleteket értékvesztésként kell elszámolni, felhasználás esetén az értékvesztést vissza kell vezetni. Felesleges készletekre vonatkozó szabályozást az **Intézmény SZ-34 Selejtezési szabályzata** tartalmazza.

5.8.6. A készletek mérlegértéke

A mérlegben a vásárolt készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén, míg a befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

$$\begin{aligned} & \text{Könyv szerinti érték (bekerülési érték)} \\ & \quad - \text{Értékvesztés} \\ & \quad + \text{Értékvesztés visszaírása} \\ & \quad = \text{Mérlegérték} \end{aligned}$$

5.9. ÉRTÉKPAPÍROK ÉRTÉKELÉSE

A mérlegben az Értékpapírok között kell kimutatni a nem tartós részesedéseket, és a forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat.

Az **Intézmény** értékpapírokkal nem rendelkezhet, így mérlegében nem szerepelhet.

5.10. PÉNZESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSE

A pénzeszközök között kell kimutatni a pénztárban és a Magyar Államkincstár Kincstári Egységes Számlájához (KESZ) kapcsolódó számlatulajdonos (**Intézmény**) követeléseinek értékét, független attól, hogy forintban vagy valutában/devizában tartott pénzeszköz. Az **Intézmény** rendelkezhet Kincstáron kívül forintban vezetett fizetési bankszámlával (dolgozói lakásépítési célú számla).

5.10.1. A pénzeszközök bekerülési értéke és értékelése

A házipénztárban és letéti pénztárban forintban lévő készpénzt a ténylegesen meglévő bankjegy és érme értékén (névértéken) kell értékelni. A pénztár mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a „pénztár” főkönyvi számlán lévő, a december 31-i Pénztárjelentésben szereplő tényleges pénzkészlettel egyenlő forint összeg.

Az **Intézmény** előirányzat-felhasználási keretszámlájának értéke megegyezik a december 31-i, a Kincstár által megküldött kivonaton kimutatott záróegyenleg összegével.

A könyvviteli mérlegben a forintra szóló bankszámlák értékét a könyvekben szereplő összeggel és az év utolsó napján a kincstári banki értesítőn szereplő összeggel egyezően kell szerepeltetni. Az **Intézmény** külföldi pénzeszközben fennálló kötelezettségét a számla alapján a Kincstárnál vezetett előirányzat-felhasználási keretszámláról egyenlíti ki.

A valutapénztárba bekerülő valutakészlet és a devizaszámlára kerülő deviza bekerülési értéke a bekerülés napjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték, kivéve a forintért vásárolt valutát, devizát, amelynél a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni. A könyvviteli mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet, továbbá a külföldi pénzürtékre szóló minden követelést, illetve kötelezettséget a költségvetési év mérlegforduló-napjára vonatkozó MNB által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni. Amennyiben a MNB által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket (kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket) kell forintra átszámítani, az átszámítást a Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni. Az **Intézmény** nem rendelkezik devizaszámlával (kivéve: Ceglédi Toldy Ferenc Kórház és Rendelőintézet) és valutapénztárral.

5.10.2. A pénzeszközök értékvesztése

A pénzeszközöknél az értékvesztés kategóriát akkor kell alkalmazni, ha az adott pénzeszköz számlát vezető hitelintézet a számlán lévő összeget nem tudja a számlatulajdonos költségvetési szervnek maradéktalanul a rendelkezésére bocsátani.

Az értékvesztés elszámolását ebben az esetben is dokumentálni szükséges.

A Kincstárnál vezetett fizetési számlák után értékvesztés nem számolható el!

5.10.3. A pénzeszközök mérlegértéke

Az év végi értékelés munkamenete a következő:

1. a külföldi pénzürtékre szóló eszközök könyv szerinti értékének megállapítása;
2. a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételnél (valutakészlet, számlán lévő deviza) külön-külön az Áhsz.-ben meghatározott árfolyamon;
3. az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételre külön-külön (ez gyakorlatilag az előző két feladat különbsége);
4. az összevont árfolyam-különbözet nagyságának meghatározása;
5. az év végi összevont nem realizált árfolyam-különbözetet a főkönyvi könyvelésben is rögzíteni kell, egyenként minden külföldi pénzürtékre szóló tételnél.

A valuta- és devizaszámlák esetében az árfolyam-különbözeteket – jellegüknek megfelelően – bevételként vagy kiadásként kell elszámolni. Az értékelés során a könyv szerinti érték és az értékeléskori forintérték közötti különbséget az Szt. 60. § (3) bekezdése szerint összevontan kell elszámolni azzal az eltéréssel, hogy a lekötött bankbetétek, az egyéb pénzeszközök, valamint az egyéb eszközök, a kötelezettségek esetén külön-külön ki kell számolni az összevont árfolyamkülönbözetet, és az egyes különbségek előjelétől függően kell azt elszámolni. A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

A pénzeszközök mérlegértéke a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő érték, csökkentve az értékvesztés összegével, illetve növelve az értékvesztés visszaírt összegével. A mérlegérték tehát:

A mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő érték

$$\begin{aligned} & - \text{Értékvesztés} \\ & + \text{Értékvesztés visszaírt összege} \\ & \pm \text{Árfolyamkülönbözet} \\ & \hline & = \text{Mérlegérték} \end{aligned}$$

5.11. KÖVETELÉSEK MÉRLEGBEN KIMUTATOTT ÉRTÉKE

A mérlegben követelésként kell kimutatni az egységes rovatrend szerinti rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott követeléseket mindaddig, amíg azokat pénzügyileg, vagy egyéb módon nem rendezték, az Áht. 97. § szerint el nem engedték, vagy behajthatatlan követelésként le nem írták.

Követelés: az a jogszabályból, jogerős bírói végzésből, ítéletből vagy hatósági határozatból, szerződésből - ide értve a vásárolt és a térítés nélkül átvett követelést is - a jogszerűen eredő, pénzügyi értékben kifejezett (és kiszámlázott) – általános forgalmi adót is tartalmazó – fizetési igény, amelyet a kötelezett elismert és - ellenszolgáltatást is tartalmazó szerződés esetén - az **Intézmény** már teljesített. Ilyennek minősül a bevallás alapján megállapított közhatalmi bevételre irányuló, valamint az olyan követelés is, amelyet a kötelezett vitat, de jogszabály alapján azt a fellebbezésre, vagy perindításra tekintet nélkül teljesítenie kell.

A követelések között kell kimutatni a munkavállalókkal szemben előírt különféle követeléseket, a költségvetéssel szembeni követeléseket, a követelés fejében átvett más követeléseket, a szabálytalan kifizetés miatti követeléseket, valamint a különféle egyéb követeléseket, különös tekintettel a kiszámlázott - mérlegforduló napon fennálló és elismert - követelések késedelmes teljesítéséből adódó és kiterhelt késedelmi kamat követeléseket.

A külföldi pénzügyi értékre szóló követelések bekerülési értéke megegyezik a költségvetési számvitelben nyilvántartott követelés összegével. A külföldi pénzügyi értékre szóló eszköz mérlegértékének meghatározásakor a devizát a MNB által közzétett, hivatalos közép-devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.

Az **Intézmény** vevőkkel szembeni követelésként csak olyan követelést mutathat ki, amelynek alapjául szolgáló teljesítés (vagyis a szerződésben/megrendelésben meghatározott feltételek szerinti teljesítés) megtörtént, és amelyet a vevő nem kifogásolt, azaz elismert (a vevőkkel szembeni követelések kimutatásának alapbizonylata a teljesítésről kiállított és a vevő által elismert számla). Elismertnek, elfogadottnak tekinthető az a követelés, amelynél a vevő

- a teljesítéssel kapcsolatosan kifogást nem emelt,
- sem mennyiségi, sem pedig minőségi kifogással nem élt,
- a tartozás (tehát a követelés pénzügyi összegében kifejezésre kerülő) összegével kapcsolatosan kifogással nem élt,
- az elfogadott bizonylatok (számla, átvételt igazoló dokumentumok, teljesítésigazolás) a törvényi előírásoknak megfelelnek.

Amennyiben a vevő részben, vagy egészében nem ismerte el a követelést, akkor azt a mérleg készítésekor, illetve a főkönyvi számlán való könyveléskor nem lehet figyelembe venni.

A követeléseket költségvetési évben esedékes követelések és költségvetési évet követően esedékes követelések, ezen belül a költségvetési bevételek kiemelt előirányzati és finanszírozási bevételek szerinti tagolásban kell kimutatni az alábbi bontásban:

- követelések működési célú támogatások bevételeire,
- követelések közhatalmi bevételre,
- követelések működési bevételre,
- követelések felhalmozási bevételre,
- követelés működési célú átvett pénzeszközre,

- követelés felhalmozási átvett pénzeszközre,
- követelés finanszírozási bevételre.

A követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges követelésekkel megegyező, elismert, esedékes összeg. Az adott előlegek bekerülési értéke az átutalt, vagy megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg.

5.11.1. Követelések értékelése

Követelések állományba (nyilvántartásba) vételének esetei

Számlázáskor	Elfogadott, elismert értéken
Követelés fejében átvétel esetén	A megállapodás, szerződés szerinti értéken
Csőd eljárás során	Átvételkor a csődegyezség szerinti értéken
Felszámolás esetén átvételkor	Vagyonfelosztási javaslat szerinti értéken
Csere útján beszerzett eszköz esetén	Csereszerződés szerinti értéken
Térítés nélküli átvétel esetén	Átadónál kimutatott nyilvántartás szerinti értéken, legfeljebb a piaci értéken
Ajándékként, hagyatékként kapott, többletként fellelt eszközök esetén	Az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéken
Devizás követelések esetén	A bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára, az Szt. 60. § szerint választott árfolyamon

A mérleg a követelések között tartalmazza a **követelés jellegű sajátos elszámolásokat** is:

- adott előlegeket az előleggel történő elszámolásig;
  - a vásárolt immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek és az igénybe vett szolgáltatások szállítójának előlegként megfizetett - általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg;
  - a foglalkoztatottaknak adott illetmény-, munkabérelőleg;
  - az utólagos elszámolásra adott más előleg;
  - a visszatérítendő támogatások, kölcsönök kivételével a költségvetési évben nyilvántartásba vett:
    - költségvetési kiadásoknak a kifizetéssel megegyező évben bármely okból történő visszatérítését a kiadások és a kiadáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek;
- az adott előlegek értékvesztése és annak visszairása.

5.11.2. Követelések minősítésének, értékelésének szempontjai

A követeléseket a mérlegkészítéskori értékelés során minősíteni kell az alábbi szempontok szerint:

- a követelés várhatóan realizálható összege hogyan viszonyul annak könyv szerinti értékéhez,
- megfelel-e a követelés az Szt. behajthatatlan követelés kritériumának,
- megtörtént-e a követelés elengedése.

A mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követeléseknél a minősítés során vizsgálni kell a következőket:

- a vevő, adós jövedelmi helyzetét,
- fizetőképességét, likviditási gondjainak tartósságát,

- a vonatkozó szerződés alapján garancia érvényesítésére van-e mód és esély,
- csődeljárás, felszámolási eljárást indítottak-e vele szemben, ha igen, a követelés milyen mértékű kielégítésére lehet számítani.

Az adósok és vevők után elszámolható értékvesztést a minősítés vizsgálata szerint, a következőkben felsorolt esetek alapján kell megállapítani:

Az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések

Az egyszerűsített értékelési eljárás során az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt, a várható megtérülésre vonatkozó százalékos mutatók meghatározását a követelés-beszedés eredményének előző költségvetési év(ek)re vonatkozó adatai alapján kell kialakítani. Az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt százalékos mutatókat évente felül kell vizsgálni. Miután az **Intézménynek** nincsen közhatalmi vagy adók módjára behajtható kis összegű követelése, így ezt az értékelési módot nem alkalmazza.

Egyedi értékelés alá vont követelések

A folyamatos működésükben korlátozott vevőkkel (csődeljárás, felszámolási eljárás, végelszámolási eljárás alatt áll) szembeni elismert követelésekre értékvesztést a következők szerint kell elszámolni:

- a felszámoló, végelszámoló írásos nyilatkozata alapján abban esetben, ha a nyilatkozat a mérlegforduló napjáig megérkezik;
- amennyiben a felszámoló nyilatkozata nem érkezik meg, akkor az előző évek tapasztalata alapján a vevő gazdasági helyzetét figyelembe véve kell az értékvesztést elszámolni. A folyamatosan működő vevőkkel szembeni kis összegű követelések (a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott értékhatár alatti követelés) könyvvitelben elkülönített csoportjára (főkönyvi számok) vevőnként kell – a követelések együttes minősítése alapján – az értékvesztés összegét a követelések nyilvántartásba vételi értékének meghatározott százalékát, egy összegben és elkülönítetten kimutatható formában elszámolni. Ez esetben a következő évi mérlegfordulónapi értékeléskor a kis összegű követelések – hasonló módon megállapított – értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatózó különbözetet – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszairásaként kell elszámolni. A folyamatosan működő vevőkkel szembeni követelésekre elszámolható értékvesztés mértéke a lejáratus szerinti „korosítási” csoportonként a következő:

<u>Adós minősítése</u>	<u>A minősítés kritériuma</u>	<u>Elszámolható értékvesztés</u>
Problémamentes adós	Aki fizetési kötelezettségének minden esetben határidőre, vagy a mérlegkészítés időszakában eleget tett.	Nincs
Külön figyelendő adós	Aki fizetési kötelezettségének a költségvetési évben és a beszámoló készítés időpontjáig 90 napon belül nem tett eleget.	Nincs
Átlag alatti adós	Aki fizetési kötelezettségének a költségvetési évben és a beszámoló készítés időpontjáig 91-180 napon belül nem tett eleget.	A követelés 25%-a

Kétes adós	Aki fizetési kötelezettségének a költségvetési évben és a beszámoló készítés időpontjáig 181-360 napon belül nem tett eleget.	A követelés 50%-a
Rossz adós	Aki fizetési kötelezettségének a költségvetési évben és a beszámoló készítés időpontjáig 360 napon túl többszöri felszólítás ellenére nem tett eleget, továbbá valószínűsíthető, hogy kötelezettségét nem tudja teljes egészében kiegyenlíteni.	A követelés 75%-a
Vitatott, peresített	Aki fizetési kötelezettségét vitatja, vagy bíróság elé vitte.	A követelés 100%-a

A követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a 100.000 forintot.

Amennyiben a követelésminősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén az Szt. 60. § szerinti árfolyamon számított) értékét.

5.11.3. Követelések behajtása

Amennyiben az adós, vevő fizetési határidőre fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, úgy fizetési felszólítást kell küldeni részére. A fizetési felszólításokat havonta kell kiküldeni. A mérlegkészítés napjáig a vitás kérdéseket rendezni kell. Abban az esetben, ha az adós, vevő a kétszeri felszólítás után sem tesz eleget fizetési kötelezettségének:

- kisösszegű követelés esetén 100.000 Ft alatt ki kell küldeni egy harmadik fizetési felszólítást, nem teljesítés esetén behajtásra előírni nem kell, továbbra is az adós, vevő nyilvántartásban kell szerepeltetni értékvesztés elszámolása mellett (kivéve a behajthatatlan követelésre vonatkozó előírások alkalmazása esetén az **SZ-61 Számviteli politika szabályzat** 5.9.2. pontban meghatározottak alapján kell eljárni).

Belföldi viszonylatban az 2.000 Ft alatti követelések esetén a költség-haszon elv alapján elegendő egy fizetési felszólítás kiküldése, mivel az előállítási és a postázási költség magasabb, mint a követelés összege (tértivevényes díj 1.715 Ft + papír + boríték költsége). Külföldre a 4.500 Ft alatti követelések esetében elegendő egyetlen fizetési felszólítás postázása hasonló okok miatt (tértivevényes díj célországtól függően kb. 3.995 Ft + papír + boríték költsége).

- 100.000 Ft feletti követelés esetén intézkedni kell a követelés behajtásáról a jogi osztálya / jogi irodája / eljáró ügyvédje felé.

Behajthatatlan a Szt. 3. § (4) bekezdés 10. pont a)–d), f) és g) alpontja szerinti követelés azzal az eltéréssel, hogy nem tekinthető behajthatatlannak a követelés, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, illetve – a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott kis összegű követelések tekintetében – az olyan követelés, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással vagy a végrehajtással kapcsolatos ráfordítások nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével, és az olyan követelés, amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása igazoltan nem járt eredménnyel. Behajthatatlan és behajthatatlannak nem minősülő elengedett

követelést a könyvviteli mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteséggént a saját tőkével szemben le kell írni. A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül követelés elengedésnek (vagy törlésének), ugyanis az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyon tulajdonjogát és a vagyon vagyongazdálkodási jogát ingyenesen átruházni, továbbá az államháztartás alrendszereinek követeléseiről lemondani csak törvényben meghatározott esetekben és módon lehet.

A behajthatatlan követelés részletes kritériumait az **SZ-61 Számviteli politika** szabályzat tartalmazza.

Az államháztartás alrendszereiben – az önkéntes teljesítésre történő felhíváson kívül – a költségvetési törvényben megállapított értékhatárt el nem érő kis összegű követelést behajtásra előírni nem kell.

A behajthatatlannak minősítést folyamatosan, de legkésőbb a tárgyév zárásánál el kell végezni.

5.11.4. Kisösszegű követelések meghatározásának szabályai

Kisösszegű követelésnek kell tekinteni az **SZ-61 Számviteli politikában** és a mindenkori központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott értékhatárt el nem érő kis összegű követelést, jelen esetben a 100.000 Ft értéket meg nem haladó adós és vevő követelést.

5.11.5. Követelések elismertetésének rendje

A követeléseket - akár belföldi, akár külföldi - a mérleg-fordulónappal azonos időponttal, de a beszámoló készítés keretében a vevőkkel, adósokkal el kell ismertetni. Nem kell a követeléseket elismertetni, ha annak összege a 100.000 Ft-ot nem éri el.

5.11.6. Értékvesztés elszámolás év végén az adósok és vevők után

A Szt.-ben meghatározott eszközök, így a követelések után is értékvesztést kell elszámolni. Az értékvesztés elszámolására a Szt. 54–56. §-át kell alkalmazni, néhány eltéréssel. A nemzeti vagyongazdálkodási eszközök között kimutatott követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a 100.000 forintot. Az értékvesztést mindig egyedileg kell elszámolni a meghatározott minősítési szempontok alapján, az éves pénzügyi zárás keretében a CT-EcoSTAT Pénzügy moduljában. Az értékvesztéseket minden esetben dokumentálni szükséges (pl. felszámolási eljárás, végelszámolási eljárás, végrehajtás folyamatáról nyert információk).

Értékvesztés nem számolható el működési, illetve felhalmozási célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről.

5.11.7. A követelések mérlegértéke

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével. A könyvviteli mérlegben a külföldi pénzügyi értékre szóló követelést az elfogadott, az elismert, az értékvesztéssel csökkentett, a visszaírt értékvesztéssel növelt devizaösszegnek a mérlegfordulónapi – a Szt. 60. §-a szerinti – árfolyamán számított értéken kell kimutatni.

Bekerülési érték (könyv szerinti érték, azaz elfogadott, elismert számlaérték)

– Hitelezési veszteség (behajthatatlan és elengedett követelések leírása)

– Értékvesztés

+ Értékvesztés visszaírt összege

± Árfolyamkülönbözötek

= Mérlegérték

5.12. EGYÉB SAJÁTOS ELSZÁMOLÁSOK ÉRTÉKELÉSE

A mérleg a követelések között tartalmazza a 48. § (8) bekezdése szerinti követelés jellegű sajátos elszámolásokat is. Tartalma:

- a) Adott előlegek (az adott előlegek bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett – előzetesen felszámított áfa-t nem tartalmazó – összeg)
- b) Továbbadási célból folyósított támogatások, ellátások elszámolása (**Intézmény** esetében nincs!)
- c) Más által beszedett bevételek elszámolása (**Intézmény** esetében nincs!)
- d) Forgótőke elszámolása (**Intézmény** esetében nincs!)
- e) Vagyonkezelésbe adott eszközökkel kapcsolatos visszapótlási követelés elszámolása (**Intézmény** esetében nincs!)
- f) Nem a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait terhelő kifizetett ellátások megtérítésének elszámolása (**Intézmény** esetében nincs!)
- g) Folyósított, megelőlegezett társadalombiztosítási és családtámogatási ellátások elszámolása
- h) Részesedésszerzés esetén átadott eszközök (**Intézmény** esetében nincs!)
- i) Letétre, megőrzésre, fedezetkezelésre átadott pénzeszközök, biztosítékok

A mérlegben az egyéb sajátos elszámolások között az Áhsz. 48. § (6) és (9) bekezdése szerinti elszámolásokat kell kimutatni, vagyis az egyéb sajátos eszközoldali elszámolások között kell elszámolni, és a mérlegben ilyen elnevezés alatt kell kimutatni:

- a) az előzetesen felszámított általános forgalmi adó elszámolását (adott előleghez kapcsolódó előzetesen felszámított levonható, illetve le nem vonható általános forgalmi adó, valamint más előzetesen felszámított levonható, illetve nem levonható általános forgalmi adó bontásban),
- b) a fizetendő általános forgalmi adó elszámolását (kapott előleghez kapcsolódó illetve más fizetendő általános forgalmi adó bontásban), és
- c) az egyéb sajátos eszközoldali elszámolásokat:
  - a decemberben kifizetett december havi személyi juttatásokat, és
  - az utalványok, bérletek és más hasonló, készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek nem minősülő eszközök beszerzését a foglalkoztatottak részére történő kiadásáig, támogatásként történő átadásáig, a hiányzó, megsemmisült, érvénytelenített utalványok, bérletek állományból történő kivezetéséig.

A forintban kifizetett követelés jellegű sajátos elszámolások és egyéb sajátos eszközoldali elszámolások **bekerülési értéke** az átutalt vagy megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg, a valutapénztárból, devizaszámláról kifizetett követelés jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke a valuta, deviza nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéke (vagyis könyv szerinti értéken kell a mérlegben kimutatni ezen tételeket). A követelés jellegű sajátos elszámolások kivételével a követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg.

5.13. AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK ÉRTÉKELÉSE

Aktív időbeli elhatárolásként – elkülönítetten – kell a mérlegben kimutatni az üzleti év mérlegfordulónapja előtt felmerült, elszámolt olyan összegeket, amelyek költségként, ráfordításként (ideértve a halasztott ráfordításokat is) csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el, valamint az olyan járó árbevételt, kamat- és egyéb bevételeket, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra

számolandók el, továbbá a Szt. 68. § (1) bekezdése szerinti különbözetből az eredményt csökkentő tételként még el nem számolt összeget.

Az aktív időbeli elhatárolásokat a mérlegben *könyv szerinti értéken* kell kimutatni az alábbi bontásban:

- a) **Eredményszemléletű bevételek aktív időbeli elhatárolása** (az olyan járó eredményszemléletű bevételek, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra számolandók el),
- b) **Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása** (a mérleg fordulónapja előtt felmerült, elszámlolt olyan összegek, amelyek költségként, ráfordításként csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el),
- c) **Halasztott ráfordítások** (a Szt. 33. § (1) bekezdése szerintiek).

5.14. SAJÁT TŐKE ÉRTÉKELÉSE

5.14.1. Saját tőke részei

Saját tőkeként kell kimutatni a nemzeti vagyont, illetve az egyéb eszközök induláskori értékét és változását, amely korábbi költségvetési vagy egyéb felhalmozásból, juttatásból képződött, illetve folyamatos tőkeváltozásból ered. A saját tőke részeként kell még kimutatni a felhalmozott eredményt, a mérleg szerinti eredményt, valamint a piaci értékelésből származó értékhelyesbítés forrását.

a) Nemzeti vagyont és egyéb eszközök induláskori értéke

Az **Intézmény** nemzeti vagyónának és egyéb eszközeinek induláskori értéke a könyvviteli mérlegben kimutatott eszközök forrásául szolgáló 1996. július 1-jei induló tőke és a 2013. december 31-ig elszámlolt Tőkeváltozás összegével egyenlő.

Ezen mérleg sor csak megszűnéskor, átszervezéskor (összevonás, beolvasztás, kiválás, megosztás, szétválás), jogszabály változás esetén, vagy törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet előírása alapján változhat.

A könyvviteli mérlegben negatív előjelű induló tőke nem mutatható ki.

b) Vagyonváltozás

A saját tőke azon része, amely az **Intézmény** vagyónának induláskori értékének a 2014. január 1. utáni változását (növekedését vagy csökkenését, azaz a nemzeti vagyontba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök Áhsz. 15. § (2)–(3a) bekezdése, 16/A. § és a 49/A–49/B. § szerinti jogcímenek elszámolt változásait) mutatja.

Újonnan alakuló, illetve összevonással létrejövő államháztartás szervezete a nyitómérlegben tőkeváltozást nem mutathat ki.

Vagyonváltozást jelent minden gazdasági művelet, esemény, ami az induláskori tőke növekedésével (pl. előirányzat-felhasználásból származó eszközbeszerzés, készletek, követelések, kötelezettségek állományváltozása, felújítás), vagy annak csökkenésével (pl. értékcsökkenés elszámolása, selejtezés, készletek felhasználása, eszközök térítésmentes átadása, értékvesztés elszámolása) jár együtt.

A mérlegben az egyéb eszközök induláskori értéke és változásaiként a 2014. január 1-jén meglévő – nem idegen – pénzeszközök forrását, a nemzeti vagyontba nem tartozó egyéb eszközök Áhsz. 49/A–49/B. § szerinti változásait kell kimutatni.

Értékét a költségvetési beszámoló egyes űrlapjaira előírt egyezőségek szempontjából is vizsgálni kell (előirányzat-maradvány).

c) Eszközök érték helyesbítésének forrása

Itt kell kimutatni a piaci értékelés alapján meghatározott érték helyesbítés összegét. Az eszközök érték helyesbítésének forrása és az érték helyesbítés csak és kizárólag egymással

szemben és azonos összegben változhat. Ennek a sornak terhére a saját tőke más elemeit nem lehet növelni, annak terhére kötelezettség nem teljesíthető.

Az **Intézmény** nem él a piaci értékelés lehetőségével.

d) **Eredmények**

Az eredmények szerepüket tekintve ugyanolyan saját források, mint a saját tőke, vagyis az eszközök eredetét, származását mutatják. Eltérést abban mutatnak a saját tőkétől, hogy ezen összegek mobil, pénzeszközökben is rendelkezésre álló forrást jelentenek, szabad és végre is hajtható döntéshez juttatják az **Intézményt**. Nagysága az Intézmény gazdálkodásának hatékonyságától függ, tehát:

- a) a gazdaságos gazdálkodás eredményeként képződnek;
- b) a tevékenység ellátása során keletkeznek;
- c) ténylegesen meglévő pénzeszközökben, felhasználható előirányzat-keretekben testesülnek meg;
- d) az **Intézmény** döntési hatáskörében használható fel, mind működési feladatokra, mind fejlesztésre, felhalmozásra.

Az eredmények formái:

- Mérleg szerinti eredmény (az eredménykimutatásban ilyen címen kimutatott összeggel egyezően kell szerepeltetni a mérlegben),
- Felhalmozott eredmény (az előző költségvetési évek felhalmozott eredménye, ez a mérleg sor a mérlegben negatív előjellel is szerepelhet).

5.14.2. A saját tőke értékelése a mérlegben

A Szt. úgy rendelkezik, hogy a saját tőkét a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

5.15. KÖTELEZETTSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

5.15.1. Kötelezettségek bekerülési értéke

A kötelezettségek bekerülési értéke az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek.

Kötelezettségek azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzürtékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, az **Intézmény** által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, valamint a kincstári vagyon részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódnak, továbbá a kötelezettség jellegű egyéb sajátos elszámolások.

Az **Intézmény** elismertnek, elfogadottnak tekinti azt a kötelezettséget, amelynél

- a) a teljesítéssel kapcsolatosan kifogást nem emelt,
- b) sem mennyiségi, sem pedig minőségi kifogással nem élt,
- c) a kötelezettség (tehát a követelés pénzürtékben kifejezésre kerülő) összegével kapcsolatosan kifogással nem élt,
- d) az elfogadott bizonylatok (számla, átvételt igazoló dokumentumok, teljesítésigazolás) a törvényi előírásoknak megfelelnek.

A végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek: az a pénzürtékben kifejezett, jogszabályból, jogerős bírói ítéletből, vagy hatósági határozatból, szerződésből – ide értve az átvállalt kötelezettségeket is – jogszerűen eredő elismert tartozás, amely kifizetésének feltételeit a másik fél már teljesítette. Ilyennek minősül különösen a számfejtett személyi juttatás, a teljesítésigazolással ellátott számlázott termékértékesítésért, vagy szolgáltatásnyújtásért

fizetendő ellenérték, valamint a felvett hitelek, kölcsönök, kapott visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszafizetendő összege és annak kamatai.

A mérlegben a kötelezettségeket az alábbi bontásban kell kimutatni:

- Kötelezettségek személyi juttatásokra
- Kötelezettségek munkaadókat terhelő járulékokra és szociális hozzájárulási adóra
- Kötelezettségek dologi kiadásokra
- Kötelezettségek ellátottak pénzbeli juttatásaira
- Kötelezettségek egyéb működési célú kiadásokra
- Kötelezettségek beruházásra
- Kötelezettségek felújításra
- Kötelezettségek egyéb felhalmozási célú kiadásokra
- Kötelezettségek finanszírozási kiadásokra

A mérlegben a kötelezettségeket meg kell különböztetni, aszerint, hogy azok a költségvetési évet, illetve a költségvetési évet követő évet érintik.

Az áruszállításból, a szolgáltatásteljesítésből származó, **általános forgalmi adót is tartalmazó, a mérleg fordulónapjáig esedékes kötelezettségeket** a szervezetünk által elismert, számlázott összegben kell kimutatni mindaddig, amíg az kiegyenlítésre nem került. Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

A külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek teljesítésekor az előirányzat-felhasználási forint számla terhére deviza-átutalások esetén a Magyar Államkincstár a terhelés napján érvényes MNB deviza-vételi árfolyamon (meghirdetett középárfolyam – 0,05%-os marge) számított forintösszeggel teljesít. Ezért a külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek értékét a mérlegben az év utolsó napján érvényes MNB deviza-vételi árfolyamon (meghirdetett középárfolyam) átszámítva kell kimutatni.

A kötelezettségekkel kapcsolatos jog- és hatásköröket, az ellátandó feladatokat a **Gazdálkodási jogkörök (kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítés igazolása, érvényesítés, utalványozás) gyakorlásáról szóló szabályzat** tartalmazza.

5.15.2. A kötelezettségek értékelése

A kötelezettségeket leltározással, egyeztetéssel ellenőrizni és egyedenként értékelni kell. Az értékelés során figyelembe kell venni minden olyan információt, amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált, és hatással lehet az értékelt kötelezettségre.

A forintban kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az átutalt, megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg. A valutában, devizában kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az Áhsz. 20. § (3) bekezdése szerinti devizaárfolyamon (MNB által közzétett, hivatalos devizaárfolyam) átszámított forintérték, kivéve a forintban kapott devizát, amelynél a ténylegesen kapott forintérték alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni. A kötelezettséget a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni, a külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek kivételével.

Az áruszállításból, a szolgáltatás teljesítéséből származó, általános forgalmi adót is tartalmazó

- a) forintban teljesítendő kötelezettséget az elismert, számlázott összegben,
- b) devizában teljesítendő kötelezettséget (külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) az elismert, számlázott devizaösszegnek – a mérlegforduló napján érvényes, a MNB által közzétett, hivatalos deviza középárfolyamon – forintra átszámított értékében kell a könyvviteli mérlegben kimutatni mindaddig, amíg azt ki nem egyenlítették.

A valuta- és devizaszámlák esetében az árfolyam-különbözeteket – jellegüknek megfelelően – bevételként vagy kiadásként kell elszámolni. A nyilvántartásban lévő külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek könyv szerinti értéke és a fordulónapi árfolyamon számított értéke közötti különbséget a Szt. 60. § (3) bekezdése szerint összevontan kell elszámolni azzal az eltéréssel, hogy a kötelezettségek esetén külön-külön ki kell számolni az összevont árfolyamkülönbözetet, és az egyes különbségek előjelétől függően kell azt elszámolni. A devizás átértékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

Az év végi értékelés munkamenete a következő:

1. a külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségek könyv szerinti értékének megállapítása;
2. a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségnél külön-külön az Áhsz.-ben meghatározott árfolyamon;
3. az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételre külön-külön (ez gyakorlatilag az előző két feladat különbsége);
4. ezek az összegek az összevont árfolyam-különbözet nagyságának meghatározása;
5. az év végi összevont nem realizált árfolyam-különbözetet a főkönyvi könyvelésben is rögzíteni kell, egyenként minden külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségnél.

Ha a beszerzés ellenértékének kiegyenlítése számla alapján devizában, valutában történik, akkor a számla szerinti - levonható áfát nem tartalmazó - devizaösszegnek, valutaösszegnek a beszerzéskor, a szolgáltatás igénybevételekor (teljesítésekor) érvényes, az Áhsz. 60. § (4)–(6) bekezdései szerinti árfolyamon átszámított forintértéke a termék, illetve a szolgáltatás értéke. Amennyiben a szállító a teljesítés időpontjában (időszakában) a számlát kiállította (amelyet a vevő elfogadott, elismert), akkor a vevő, vagyis az **Intézmény** a kötelezettséget számla alapján tudja könyvelni akkor is, ha a decemberi teljesítésű számla a mérlegfordulónap után került kiállításra, de még a mérlegkészítés időpontja előtt eljutott hozzá. A Szt. azonban a vevőt, a szolgáltatást igénybe vevőt (**Intézményt**) akkor is kötelezi a kötelezettség kimutatására, ha a számlát nem kapta meg a mérlegkészítés időpontjáig, de a teljesítés a mérlegfordulónapot megelőzően, illetve a mérlegfordulónapi megtörtént.

5.15.3. A kötelezettségek mérlegértéke

A mérlegbe minden olyan számlát be kell állítani, amely az **SZ-61 Számviteli politika** szabályzatban meghatározott időpontig beérkezik és az áruszállítás, illetve szolgáltatásnyújtás teljesítése a költségvetési beszámolási évben megtörtént.

$$\begin{aligned} & \text{Bekerülési érték (könyv szerinti érték)} \\ & \pm \text{Árfolyamkülönbözetek} \\ & = \text{Mérlegérték} \end{aligned}$$

A kapott előlegek bekerülési értéke az átutalt, megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg.

5.16. KINCSTÁRI SZÁMLAVEZETÉSSSEL KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSOK

Kizárólag a Magyar Államkincstár használhatja (számlavezetési tevékenységgel kapcsolatos sajátos ügyfélszámlások kimutatására)!

5.17. PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK ÉRTÉKELÉSE

A passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni a következő bontásban:

- a) **Eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolása** (a mérleg fordulónapja előtt a pénzügyi számvitelben elszámolt olyan eredményszemléletű bevételek, amelyek a mérleg fordulónapja utáni időszak eredményszemléletű bevételét képezik, valamint a Szt. 44. § (2) bekezdése szerinti támogatások azzal, hogy azon az egységes rovatrend B16. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről és B65. Egyéb működési célú átvett pénzeszközök rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott bevételek),
- b) **Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása** (a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő olyan költségek, ráfordítások, amelyek csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merülnek fel, kerülnek számlázásra),
- c) **Halasztott eredményszemléletű bevételek** (a Szt. 45. § (1) és (2) bekezdése szerintieket kell kimutatni azzal, hogy a Szt. 45. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fejlesztési célra kapott támogatáson a felhalmozási célú támogatások eredményszemléletű bevételeit kell érteni).

6. HIVATKOZÁSOK

- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 2000. évi C. törvény a számvitelről
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről
- 3/2009. (II.25.) EüM. rendelet, az emberi felhasználásra kerülő gyógyszer, illetve gyógyászati segédeszköz ismertetésére, az ismertetői tevékenységet végző személyek nyilvántartására, és a gyógyszerrel, gyógyászati segédeszközzel kapcsolatos, fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó részletes szabályokról
- 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 285/2023. (VI. 30.) Korm. rendelet az egészségügyi intézmények irányításának egyes szabályairól
- SZ-17 Önköltség-számítási szabályzat
- SZ-24 Leltározási szabályzat
- Gazdálkodási jogkörök (kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítés igazolása, érvényesítés, utalványozás) gyakorlásáról szóló szabályzat
- SZ-34 Selejtezési szabályzat
- SZ-61 Számviteli politika szabályzat

7. MELLÉKLETEK, ADATLAPOK JEGYZÉKE

A szabályzat nem tartalmaz mellékleteket és adatlapokat.